

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) เพื่อศึกษาพฤติกรรมความร่วมมือในการป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ ชนิด A (H1N1) ของประชาชนเขตเทศบาลนครเชียงใหม่

สรุปผลการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างมาจาก 2 กลุ่มคือ

กลุ่มที่ 1 ประชาชนกลุ่มนักเรียนในสถานศึกษาในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ที่มีการจัดการศึกษาครอบคลุมทั้งระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 310 ราย คิดเป็นร้อยละ 80.73 ของแบบสอบถามทั้งหมด

กลุ่มที่ 2 ประชาชนทั่วไปในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ 4 แขวง ได้แก่ แขวงกาวิละ แขวงนครพิงค์ แขวงเม็งราย และแขวงศรีวิชัย จำนวน 384 ราย คิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถามทั้งหมด

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษานี้มี 4 ชุด คือ

1. แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ อาชีพ เขตพื้นที่ที่พักอาศัย
2. แบบสอบถามความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิด A (H1N1)
3. แบบสอบถามพฤติกรรมความร่วมมือในการป้องกันไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ ชนิด A (H1N1) ซึ่งประกอบด้วย การประเมินพฤติกรรมความร่วมมือในการป้องกันการแพร่ระบาดครอบคลุมแนวปฏิบัติในการป้องกันของกระทรวงสาธารณสุข
4. แบบสอบถามเจตคติต่อการป้องกันไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิด A (H1N1) ซึ่งประกอบด้วย การประเมินความรู้สึก หรือท่าที หรือความคิดเห็นของบุคคลที่มีต่อการป้องกันไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ ชนิด A (H1N1)

การตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content validity) โดยผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา จำนวน 3 ท่าน คำนวณค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหา (Content Validity Index: CVI) แบบสอบถามความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ ชนิด A

(H1N1) เท่ากับ 0.78 แบบสอบถามพฤติกรรมความร่วมมือในการป้องกันไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ ชนิด A (H1N1) เท่ากับ 0.89 และแบบสอบถามเจตคติต่อการป้องกันไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ ชนิด A (H1N1) เท่ากับ 0.91

ตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำไปทดลองใช้กับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ราย แล้วนำมาหาค่าความเที่ยงโดยคำนวณค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder Richardson: KR20) สำหรับแบบสอบถามความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ ชนิด A (H1N1) และแบบสอบถามพฤติกรรมความร่วมมือในการป้องกันไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ ชนิด A (H1N1) ได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ เท่ากับ 0.79 และ 0.88 ตามลำดับ นอกจากนี้คำนวณค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) สำหรับแบบสอบถามเจตคติต่อการป้องกันไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ ชนิด A (H1N1) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94

ผลการวิจัย พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมความร่วมมือในการป้องกันไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ ชนิด A (H1N1) ของประชาชนทั่วไปสูงกว่าประชาชนกลุ่มนักเรียนเล็กน้อย คิดเป็น 21.5 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 4.3 และมีช่วงคะแนนที่สูงกว่าประชาชนกลุ่มนักเรียนระหว่าง 9-30 คะแนน

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีพฤติกรรมที่ไม่ปฏิบัติตัวในการป้องกันไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ ชนิด A (H1N1) เช่น การไม่รับประทานอาหารที่ปรุงสุกใหม่ๆ/อุ่นอาหารให้ร้อนก่อนรับประทานเสมอ คิดเป็นร้อยละ 71.6 การไม่เปิดหน้าต่าง ประตู ระบายอากาศ ให้แสงแดดส่องถึงภายในบ้าน คิดเป็นร้อยละ 65.2 การหลีกเลี่ยงการคลุกคลี ใกล้ชิด หรือประจันหน้ากับผู้ที่ เป็นหวัด คิดเป็นร้อยละ 52.7 ไม่ล้างมือบ่อยๆ ด้วยน้ำและสบู่ หรือใช้แอลกอฮอล์เจล ทำความสะอาดมือ โดยเฉพาะหลัง ไอ จาม หรือสั่งน้ำมูก คิดเป็นร้อยละ 48.3 การใช้สิ่งของร่วมกับผู้อื่น เช่น แก้วน้ำ ช้อนอาหาร ผ้าเช็ดหน้า ผ้าเช็ดมือ ผ้าเช็ดตัว เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ 67.9 การไม่รับประทานอาหารที่มีประโยชน์ เน้น ผัก ผลไม้ และน้ำสะอาด คิดเป็นร้อยละ 60.4 ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีพฤติกรรมปฏิบัติตัวในการป้องกันเป็นบางครั้ง เช่น การออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ คิดเป็นร้อยละ 61.6 ติดตามข่าวสาร สำนะน้ำอื่นๆ ของกระทรวงสาธารณสุขอย่างใกล้ชิด คิดเป็นร้อยละ 65.9 และการหลีกเลี่ยงสถานที่ที่มีผู้คนแออัดและอากาศถ่ายเทไม่สะดวก คิดเป็นร้อยละ 57.9

ค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ ชนิด A (H1N1) ของประชาชนกลุ่มนักเรียนสูงกว่าประชาชนทั่วไปเล็กน้อย คิดเป็น 9.1 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.9 และมีช่วงคะแนนที่สูงกว่าประชาชนทั่วไประหว่าง 9-15 คะแนน

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ ชนิด A (H1N1) ได้อย่างถูกต้อง โดยเฉพาะเรื่องการแพร่กระจายเชื้อ การไอ จามรดกัน และการใช้สิ่งของร่วมกับผู้ป่วย

คิดเป็นร้อยละ 99.3 การสัมผัสของใช้ที่มีเชื้อปนเปื้อน คิดเป็นร้อยละ 97.4 การแยกผู้ป่วยเมื่อมีอาการไข้สูง คิดเป็นร้อยละ 93.5 และการป้องกันการแพร่ระบาดของด้วยการหยุดเรียน หยุดงานจนกว่าจะหายเป็นปกติ คิดเป็นร้อยละ 99.0

ค่าเฉลี่ยคะแนนเจตคติต่อการป้องกันไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ ชนิด A (H1N1) ของประชาชนทั่วไปสูงกว่าประชาชนกลุ่มนักเรียนเล็กน้อย คิดเป็น 35.1 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 4.5 และมีช่วงคะแนนที่ใกล้เคียงกันระหว่างประชาชนทั่วไปและประชาชนกลุ่มนักเรียนระหว่าง 21-42 คะแนน และ 21-41 คะแนน ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีเจตคติที่ดีต่อการช่วยป้องกันการเกิดโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ ชนิด A (H1N1) ได้ เช่น การกินของร้อน คิดเป็นร้อยละ 59.7 การใช้ช้อนกลางในการรับประทานอาหารคิดเป็นร้อยละ 65.4 การล้างมือบ่อยๆ คิดเป็นร้อยละ 66.0 การแพร่ระบาดของโรคจะดำเนินไปรวดเร็วเพียงใดขึ้นอยู่กับปฏิบัติตัวของผู้ป่วย คิดเป็นร้อยละ 62.9 ควรหยุดเรียน หรือหยุดงาน และพักอยู่กับบ้าน หลีกเลี่ยงการคลุกคลีกับผู้อื่น คิดเป็นร้อยละ 73.7 การรับประทานอาหารที่มีประโยชน์และออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ คิดเป็นร้อยละ 65.7 การป้องกันการแพร่กระจายโรค ต้องเริ่มที่ตัวเราเอง คิดเป็นร้อยละ 75.1

นอกจากนี้ผลการศึกษา พบว่า เพศและอาชีพของกลุ่มตัวอย่างไม่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมความร่วมมือในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรค ส่วนอายุมีความสัมพันธ์เชิงลบระดับเล็กน้อยกับพฤติกรรมความร่วมมือในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($r = .26$)

ความรู้ความเข้าใจของประชาชนทั่วไป และประชาชนกลุ่มนักเรียนมีความสัมพันธ์เชิงลบระดับเล็กน้อยกับพฤติกรรมความร่วมมือในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ($r = -.16$ และ $-.05$ ตามลำดับ) ส่วนทัศนคติต่อการป้องกันโรคของประชาชนทั่วไป และประชาชนกลุ่มนักเรียนมีความสัมพันธ์เชิงลบระดับเล็กน้อยกับพฤติกรรมความร่วมมือในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($r = .28$ และ $.22$ ตามลำดับ)

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ได้ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ และเจตคติของประชาชนเขตเทศบาลนครเชียงใหม่เกี่ยวกับการป้องกันการแพร่ระบาดของโรค
2. เป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ในประเด็นของพฤติกรรมความร่วมมือในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคในสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อเป็นแนวทางในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคระลอกใหม่ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

3. ประสานความร่วมมือของมหาวิทยาลัยพายัพกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ เทศบาลนครเชียงใหม่ โดยนำผลการวิจัยไปใช้พัฒนารูปแบบในการจัดกิจกรรมรณรงค์การป้องกันการแพร่ระบาดของโรคตามชุมชนที่มีความเสี่ยง ตลอดจนการสร้างเสริมความร่วมมือในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคในสถานการณ์การระบาดของโรคสำหรับประชาชนในจังหวัดเชียงใหม่
4. งานวิจัยที่สามารถนำไปตีพิมพ์/เผยแพร่ในที่ประชุมหรือวารสารระดับชาติและ/หรือนานาชาติ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับบุคลากรทางสุขภาพในการหาแนวทางส่งเสริมพฤติกรรมความร่วมมือในการป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ ชนิด A (H1N1) สำหรับประชาชนในจังหวัดเชียงใหม่
2. ใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนารูปแบบในการจัดกิจกรรมรณรงค์การป้องกันการแพร่ระบาดของโรค สำหรับประชาชนในจังหวัดเชียงใหม่

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมความร่วมมือในการป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ ชนิด A (H1N1) ว่ามีปัจจัยอะไรบ้าง
2. ควรศึกษาพฤติกรรมความร่วมมือในการป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ ชนิด A (H1N1) ในกลุ่มตัวอย่างอื่น ๆ ต่อไป